

Alltid redo!

En ny myndighet mot olyckor och kriser

*Betänkande av Utredningen om en myndighet för
säkerhet och beredskap*

Stockholm 2007

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2007:31

Sammanfattning

En översyn av verksamheten

Utredningen har haft uppdraget att genomföra en översyn av verksamheterna vid Statens räddningsverk (SRV), Krisberedskapsmyndigheten (KBM) och Styrelsen för psykologiskt försvar (SPF) samt lämna förslag till en preciserad uppgifts-, ansvars- och resursfördelning. Syftet med utredningen har varit att pröva om relevanta delar av myndigheterna bör föras samman till en myndighet för frågor om samhällets beredskap och säkerhet samt i vilken utsträckning övriga delar bör föras till andra befintliga myndigheter.

Utredningen har, i enlighet med sina direktiv, analyserat verksamheten vid de tre aktuella myndigheterna. Denna analys har dock inte kunnat avse samtliga delar av myndigheternas verksamhet. Anledningen till detta är främst den begränsade tid som utredningen haft för uppdraget. Exempelvis har utredningen inte bedömt Statens räddningsverks (SRV:s) internationella verksamhet eller RAKEL-verksamheten, som främst bedrivs vid Krisberedskapsmyndigheten (KBM). I relevanta delar för att bedöma behovet av förändringar inom området samt för att kunna ta ställning till om en ny myndighet med ansvar för områdena skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar bör bildas anser sig utredningen dock ha fullt tillräckligt underlag för de överväganden och förslag som redovisas i det följande.

Utredningen har under arbetets gång identifierat ett antal områden där det föreligger behov av utveckling och förtydliganden. Inom SRV:s område gäller detta främst utbildningsområdet och myndighetens administration. Inom KBM:s område har utredningen funnit att planeringsprocessen avseende anslaget 7:5 *Krisberedskap* bör avvecklas i sin nuvarande form och ersättas av ett bidragssystem samt att den nuvarande ordningen med risk- och sårbarhetsanalyser behöver utvecklas.

Omdömen om myndigheternas verksamhet

Vad avser myndigheterna och deras verksamhet har utredningen genomfört en intressentundersökning. Även om resultatet av denna typ av undersökningar ska tolkas med försiktighet, kan det konstateras att verksamheten får förhållandevis låga betyg. Det bör särskilt noteras att den verksamhet som KBM och SRV bedriver gentemot kommuner och länsstyrelser är dåligt känd för berörda. Resultatet av undersökningen kan till del förklaras av att KBM prioriterat arbetet gentemot de statliga myndigheterna och att SRV svarar för tillsyn, vilket inte alltid är en populär uppgift. Kommuner och länsstyrelser är emellertid viktiga aktörer i krisberedskapsarbetet och i arbetet inom området skydd mot olyckor. Det är därför inte tillfredställande att myndigheterna når ut till dessa aktörer i så låg utsträckning. Dessutom är det allvarligt att det inte sker en bättre samordning mellan KBM och SRV.

Vad gäller SPF kan det konstateras att myndigheten har en diversifierad verksamhet. Enligt utredningens mening finns inte heller någon entydighet i det uppdrag som SPF idag har. Ur ett effektivitets- och rationaliseringsperspektiv bör den verksamhet som SPF bedriver föras till andra myndigheter i de fall den fortsatt ska bedrivas.

Stärkt och tydligare ansvar för krisberedskapsarbetet

En grundläggande utgångspunkt för utredningens förslag är behovet av att stärka och tydliggöra ansvaret för krisberedskapsarbetet i samhället, framförallt på statlig nivå. Förändringarna bör också bidra till att utveckla och tydliggöra ansvaret inom krisberedskapsarbetet och för utvecklingen av en generell förmåga. Utredningens förslag innebär därmed en utveckling och förenkling av krisberedskapsarbetet. Förslagen påverkar inte krishanteringssystemet.

Striktare tillämpning av ansvarsprincipen

Utredningen föreslår en striktare tillämpning av ansvarsprincipen än idag. En sådan utveckling är angelägen eftersom alltför få myndigheter idag tar det ansvar de bör för krisberedskapsarbetet inom sin sektor. Det är därför utredningens uppfattning att de olika saksdepartementen och deras myndigheter måste ta ett mycket större

ansvar än idag för sina krisberedskapsfrågor. Detta på samma sätt som ledningen för en myndighet har ansvar för exempelvis jämställdhetsfrågor och miljöledning måste det enligt utredningens uppfattning göras tydligare än idag att man också har ett ansvar för krisberedskapsfrågor. Förslaget innebär en utveckling av det befintliga krisberedskapssystemet, som avsevärt bör underlätta och tydliggöra ansvar och uppgifter för såväl sektorsmyndigheterna som för den ansvariga myndigheten.

...och en tydlig tvärsektoriell samordning

Utredningen bedömer att det vid mer omfattande händelser kan uppstå situationer där sektorsmyndigheternas möjligheter att ta sitt ansvar fullt ut försvåras. Detta beror på att sådana händelser slår igenom flera sektorer och en åtgärd som kan anses rätt utifrån en myndighets ansvar kan ge upphov till negativa konsekvenser för en annan myndighet. För att minimera riskerna för denna typ av utveckling vid hanteringen av en händelse krävs ett tvärsektoriellt perspektiv på såväl hantering som förberedelser. En striktare tillämpning av sektorsansvaret behöver således kompletteras med en väl fungerande tvärsektoriell samordning i det förberedande arbetet. Samordning torde behövas både inom Regeringskansliet och på myndighetsnivå. En tvärsektoriell samordning är också viktig för att säkerställa att de olika, ofta specialiserade, sektorerna kan fungera tillsammans och för att säkerhetsarbetet ska beaktas ur ett helhetsperspektiv.

En slopad planeringsprocess och renodling av anslaget 7:5 Krisberedskap

Den striktare tillämpning av ansvarsprincipen och därigenom sektorsmyndigheternas ansvar får konsekvenser för exempelvis anslaget 7:5 *Krisberedskap*. Det nuvarande planeringssystemet måste anses omodernt och ineffektivt, detta trots att det förenklats sedan det introducerades. Utredningen föreslår att processen avskaffas och ersätts av ett enklare bidragsförfarande, där en ansvarig myndighet ges i uppdrag att svara för beslut om och utbetalning av medel. Vidare föreslås att anslaget 7:5 *Krisberedskap* renodlas genom att vissa medel förs till andra myndigheters anslag. Utred-

ningen föreslår därutöver att vissa medel omvandlas till förvaltningsanslag i och med att den utbetalande myndigheten inte bör fördela bidrag till sig själv. Dessa förändringar medför att anslaget 7:5 *Krisberedskap* fortsättningsvis bör uppgå till ca 400 mnkr. Genom denna kvarvarande del på anslaget bibehålls medel för tvärsektorieella åtgärder samt för vissa särskilt angelägna sektorsåtgärder. De medel som avsätts bör kunna användas dels inom ramen för samverkansområdena, dels till utveckling av sektorsgemensamma system, utbildning och övning.

En förutsättning för att anslaget ska kunna reformeras är att de uppgifter, för vilka myndigheter enligt utredningens förslag tillförs medel, regleras på lämpligt sätt t.ex. i instruktioner, regleringsbrev eller i annan författning. Utredningen föreslår också att uppföljning, utvärdering och analys stärks i syfte att säkerställa en önskvärd utveckling och kontroll inom krisberedskapsområdet. Utredningens förslag ska således ses som en helhet i detta avseende.

På myndighetsnivå blir strukturen genom utredningens förslag tydligare än idag, framförallt vad avser ansvar och finansiering av åtgärder, där respektive sektorsmyndighet tillförs medel för uppgifter de idag utför. Utredningens förslag innebär därmed att systemet blir tydligare, enklare och rakare än dagens.

Utveckling av systemet med risk- och sårbarhetsanalyser

Utredningen gör bedömningen att det nuvarande systemet med risk- och sårbarhetsanalyser behöver utvecklas. För de statliga myndigheterna föreslår utredningen att det generella kravet på att upprätta en risk- och sårbarhetsanalys ersätts med en skyldighet för varje sakdepartement att avgöra om en sådan analys ska upprättas. En utgångspunkt för vilka myndigheter som ska upprätta analyser är att kravet minst bör omfatta de myndigheter som pekas ut i bilagan till förordningen om krisberedskap och höjd beredskap.

Om en analys ska upprättas ska detta anges i regleringsbrevet och analysen ske enligt en viss angiven standard som utarbetats av en ansvarig myndighet. Detta bedöms få bättre genomslag än den nuvarande regleringen i förordning. I analysen ska ingå såväl att identifiera sårbarheter och risker som att redogöra för åtgärder som vidtagits och hur dessa bidrar till att minska risker och sårbarheter. Genom att kravet införs i regleringsbrevet finns också möjligheter att anpassa de krav som ställs utifrån behov.

I instruktionen för en granskningsansvarig myndighet bör anges att det är ett åliggande att anmäla till regeringen om en risk- och sårbarhetsanalys, som upprättats enligt uppdrag i regleringsbrev, inte uppfyller de krav som ställs på en sådan analys. Givetvis ska en sådan anmälan bara göras om en dialog med myndigheten inte lett till tillräckliga förbättringar av analysen.

En översyn av ordningen med handlingsprogram och risk- och sårbarhetsanalyser för kommuner och landsting

Utredningen menar att den ordning enligt vilken kommunerna är skyldiga att upprätta både handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor och planer enligt lagen om kommuner och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser och höjdberedskap bör ses över. En förändrad ordning bör bidra till en tydligare styrning och prioritering nationellt. Här torde det samtidigt finnas en potential för rationalisering och besparing på den centrala nivån med avseende på utbildning och information till kommunerna i anslutning till arbetet med handlingsprogrammen och planen för hantering av extraordinära händelser. I detta sammanhang bör det även övervägas om det finns skäl att ändra med vilket intervall risk- och sårbarhetsanalyser bör upprättas. Att en översyn sker i särskild ordning är angeläget eftersom de berörda lagstiftningarna i övrigt är olika till sin karaktär och tillkommit för olika syften. En sådan översyn bör också visa om det finns förutsättningar att föra samman hela eller delar av lagstiftningarna.

En ny myndighet lösningen på flera av dagens problem

Tillskapandet av en ny myndighet är enligt utredningen lösningen på flertalet av de problem som finns till följd av dagens struktur. En ny myndighet har dessutom enligt utredningens bedömning avsevärt större möjligheter att möta den utveckling av olyckor, hot och risker som samhället står inför. På så sätt skapas också förutsättningar att nå de mål som riksdag och regering satt upp.

Utredningen har konstaterat att det i de flesta fall är omöjligt att skilja på åtgärder som vidtas för att hantera händelser i olika delar av hotspektrat och att samma typer av åtgärder relevanta för hela hotspektrat. Utredningen ser därför att det är naturligt att föra

samma dessa delar till en helhet i syfte att stärka den generella förmåga att möta olika typer av händelser oavsett var dessa än finns i hotskalan. Då kan också det faktum att åtgärder som vidtas för att stärka krisberedskapsförmågan även bidrar till att stärka förmågan att möta vardagens händelser och vice versa utnyttjas till fullo. Den förmåga som byggs för de fredstida händelserna utgör också grunden för förmågan att hantera en situation med höjd beredskap. Genom bildandet av en ny myndighet skapas förutsättningar för att bedriva ett integrerat arbete mot olyckor och kriser, istället för att som idag verka utifrån antingen olycks- eller krisperspektivet. En sådan utveckling ökar också sannolikheten för att samhället ska fungera som en helhet såväl till vardags som vid större kriser eftersom alla aktörer får stöd av *en* aktör enligt *en* metod.

En ny myndighet från och med den 1 juli 2008

Utredningen har prövat för- och nackdelar med att skapa en ny myndighet för skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar. Enligt utredningens uppfattning finns – som redan nämnts – många fördelar med en sådan ordning. Däremot finns inga bärande skäl mot att bilda en sådan myndighet. En ny myndighet föreslås därför inrättas och påbörja sin verksamhet den 1 juli 2008. De nuvarande myndigheterna, KBM, SRV och SPF, upphör i den takt som är möjlig i förhållande till det utvecklingsarbete som ska genomföras.

Bredare uppdrag – från säkerhet på individnivå till samhällets säkerhet

Det område som den nya myndigheten kommer att ansvara för spänner över ett brett spektra av händelser och sträcker sig från sårbarhetsreducerande och förebyggande till normalisering och lärande efter en händelse. Myndighetens verksamhet sträcker sig också från säkerhet på individnivå till samhällets säkerhet. Utredningen menar att ett sådant arbete bidrar till att stärka såväl olika delar i kedjan som helheten. Med en central förvaltningsmyndighet med ansvar för de tre områdena är det utredningens bedömning att den statliga styrningen avsevärt skulle underlättas. Den nya myndigheten ges därmed ett nytt och bredare uppdrag än var och en av de tre tidigare myndigheterna och ett huvudansvar för politik-

området skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt verksamhetsområdet det civila försvaret. Utredningen anser dock att det är viktigt att tillvarata de olika perspektiv och kunskaper som finns inom dagens myndigheter. Likaledes bör myndigheten ansvara för de internationella frågor som faller inom myndighetens verksamhet nationellt.

En pådrivande kraft i arbetet mot olyckor och kriser

Utredningen anser att den nya myndigheten bör vara ansvarig för områdena skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar. Myndigheten ska därmed utgöra en pådrivande kraft i utvecklingen av samhällets förmåga att förebygga och hantera såväl olyckor som extraordinära händelser. Myndigheten ska i detta syfte tillhandahålla en översikt över olyckor, hot och risker i samhället. Vidare ska myndigheten svara för utveckling av metoder för en effektiv hantering av olyckor och kriser på lokal-, regional- och central nivå samt kunna bistå med strategiska analyser. Myndigheten får också ansvar för tillsyn och utveckling av samhällets räddningstjänst och krisberedskap samt för att upprätthålla en operativ förmåga vad avser förstärkningsresurser och internationella insatser.

Ett systematiskt säkerhetsarbete på lokal, regional och central nivå

En central del av den nya myndighetens uppgifter är att verka för ett systematiskt säkerhetsarbete, samt att säkerhetsfrågor beaktas i ett systemperspektiv och att kopplingen mellan de olika nivåerna i samhället fungerar på ett effektivt sätt. Ett arbete som dels handlar om privata och offentliga aktörers egna förmågor, dels om att skapa förutsättningar för en bättre förmåga att hantera mer omfattande händelser som kräver sektorsövergripande insatser.

Den nya myndigheten bör också ha det övergripande ansvaret för det förebyggande och sårbarhetsreducerande arbetet i syfte att minska risken för och konsekvenserna av olyckor och kriser. Arbetet bör bedrivas systematiskt och tvärsektorielt på internationell, nationell, regional och lokal nivå.

Utveckling av förmågan inom räddningstjänst- och krishanteringsområdena

Myndigheten ska vidare svara för utveckling av förmågan inom räddningstjänst- och krishanteringsområdena. Ett sådant arbete inkluderar bl.a. lednings-, metod- och förmågeutveckling samt att tillse att samhällets räddningstjänst- och krishanteringsorgan arbetar och samverkar effektivt.

Utveckling av system för beslutstöd och ledning

Aktörer som hanterar olyckor och kriser har behov av lednings- och stödfunktioner som underlättar inhämtning, bearbetning och delgivning av olika typer av information. Det finns likaledes ett behov av att kunna kommunicera inom och mellan operativa enheter liksom mellan olika aktörer. Information och varningar måste dessutom kunna delges både allmänheten och massmedia. Den nya myndigheten bör ges ansvaret för vissa tekniska system som har många användare, används av flera aktörer eller sådana system där det finns fördelar av att utveckla system eller lösningar gemensamt.

Stärkt arbete med uppföljning, utvärdering och analys

En central del i arbetet med att utveckla den nationella förmågan att hantera olyckor och extraordinära händelser är uppföljning, utvärdering, analys och tillsyn. Utifrån denna verksamhet och i samverkan med olika sektorsmyndigheter bör myndigheten kunna sammanställa och analysera bilden av olyckor, hot och risker samt beroendeförhållanden på aggregerad nivå. Den nya myndigheten ska därefter identifiera brister och lämna förslag på åtgärder för att åtgärda dessa. Den kunskap som myndigheten erhåller utifrån dessa analyser är av betydande vikt för att utveckla förmågan inom räddningstjänst- och krisberedskapsområdet på samma sätt som kunskaperna inom dessa områden är av betydande vikt för att exempelvis kunna föreslå åtgärder för att minska antalet olyckor. Myndigheten bör utifrån sitt arbete inom området ha kapacitet att på regeringens uppdrag ta fram en strategisk inriktning för verksamheten. Ett sådant arbete inkluderar bl.a. att ta fram policys baserat

på det underlag som erhålls genom analys, uppföljning, utvärdering och erfarenhetsåterföring.

Utvärdering av förmåga inom olika sektorer samt uppföljning av arbetet på lokal och regional nivå bör ske löpande. Den nya myndigheten bör ges i uppdrag att svara för denna utvärdering och uppföljning. Arbetet med uppföljning, utvärdering och analys bör ske integrerat vad avser krisberedskap och skydd mot olyckor. Utredningen gör också bedömningen att den tvärsektoriella samordningen stärks genom de förslag som utredningen lämnar avseende uppföljning, utvärdering och analys.

Därutöver bör den nya myndigheten få uppgiften att svara för bl.a. strategisk analys, metodutveckling, forskning, utveckling och erfarenhetsåterföring från händelser i hela hotskalan både nationellt och internationellt.

Förstärkningsresurser och kapacitet att genomföra internationella insatser

Det finns ett behov att på statlig nivå hålla vissa förstärkningsresurser för att kunna stödja den lokala och regionala nivån. Det kan gälla mycket speciella händelser som inträffar relativt sällan eller situationer där lokala och regionala resurser inte räcker till ens i samverkan. Detsamma gäller när andra länder drabbas av händelser och inte har tillräckliga egna resurser för att hantera den uppkomna situationen och begär hjälp. Det är naturligt att förstärkningsresurser liksom kapaciteten att genomföra internationella humanitära insatser finns hos den nya myndigheten. Som en följd av detta bör myndigheten utgöra kontaktpunkt gentemot gemenskapsmekanismen inom EU och samarbetet inom NATO/PFF samt mot FN:s "katastrofororgan". Genom att samla uppgiften att tillhandahålla hjälp, såväl utanför som innanför Sveriges gränser, hos en aktör kan verksamheten rationaliseras och erfarenheter utbytas effektivt. Sektorsmyndigheternas ansvar för avtal inom deras verksamhetsområde är därmed oförändrat.

Stöd till individer efter en katastrof

Erfarenheter har visat att det efter vissa större händelser finns ett behov av att det finns en förberedd förmåga i samhället att stödja

anhöriga och drabbade, även efter att de omedelbara och grundläggande materiella behoven är tillgodosedda. Den nya myndigheten bör ges i uppdrag att utveckla en generell beredskap för att ta omhand anhöriga och överlevande, förmedla information samt samordna olika aktörers handlande. En sådan struktur bör finnas förberedd och kunna aktiveras med mycket kort varsel.

Rättsliga uppgifter

Inom den nya myndighetens verksamhetsområde finns ett flertal centrala författningar. Vidare bedrivs ett samt ett omfattande internationellt arbete både inom EU och i andra fora med legala implikationer som rör myndighetens verksamhetsområde och där myndigheten bör delta eller kunna lämna stöd till regeringen. Den nya myndigheten bör ges bemyndigande att svara för föreskrifter enligt viss lagstiftning och bör ge ut allmänna råd inom ramen för sitt verksamhetsområde, exempelvis inom räddningstjänstområdet.

Utbildning och övning

För att uppnå önskvärd förmåga inom områdena skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar är utbildning och övning centralt. Dessa är en naturlig del av all verksamhet för att stärka förmågan att hantera olyckor och kriser och bör bedrivas kontinuerligt. Som en följd av myndighetens breda ansvarsområde blir utbildnings- och övningsverksamheten också bred, innefattande både området skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och internationell verksamhet. Utredningen ser stora fördelar med att utbildning och övning inom krisberedskapsområdet och området skydd mot olyckor knyts närmare vart annat och att det skapas ett samlat ansvar för utbildningarna inom dessa områden.

Övningar för att utveckla samhällets förmåga att hantera olyckor och kriser

En central uppgift för den nya myndigheten är att svara för genomförandet och uppföljningen av vissa övningar. Framförallt två typer av övningar bör prioriteras, dels sektorsövergripande övningar i syfte att öka kompetensen och testa förmågan hos olika

aktörer i krishanteringssystemet, dels övningar som syftar till att utveckla förmågan inom ramen för myndighetens sektorsansvar. En viktig del av arbetet är att inrikta övningarna mot de område där det föreligger behov. Genomförandet av övningar på statlig, regional och lokal nivå bör genomföras på ett strukturerat sätt och avse realistiska förhållanden så att erfarenheterna från övningarna bidrar till att utveckla samhällets förmåga.

Ansvar för ett brett utbildningsbehov

Det framtida utbildningsbehovet inom området kräver mot bakgrund av dess bredd spetskompetenser från flera olika forskningsdiscipliner. Den nya myndigheten bör ansvara för att inventera och analysera utbildningsbehovet samt tillse att det finns relevanta och kvalitetssäkrade utbildningar inom områdena skydd mot olyckor och krisberedskap. Även en översikt över tillgängliga utbildningar som olika intressenter kan ta del av bör tillhandahållas. Den nya myndigheten bör vidare svara för inriktningen och uppföljningen av utbildning inom områdena krisberedskap och skydd mot olyckor. Utredningen menar att det för att svara för denna inriktning bör knytas ett utbildningsråd med företrädare för centrala aktörer inom krisberedskapsområdet och området skydd mot olyckor. Rådet ska bidra till att den utbildning som bedrivs vid olika institutioner kan synkroniseras i syfte att minska överlapp mellan befintliga utbildningar.

Minskad efterfrågan på skolbunden risk- och säkerhetsutbildning

Vad gäller utbildning inom området skydd mot olyckor har SRV bl.a. konstaterat att efterfrågan på den skolbundna risk- och säkerhetsutbildningen sannolikt kommer att minska i framtiden. På samma gång som det finns stora behov av och efterfrågan på fortbildning inom området skydd mot olyckor. Ökningen avser dock främst efterfrågan på distansutbildning och stöd för utbildning och övning regionalt och lokalt. Dagens struktur för utbildning inom skydd mot olyckor dras med betydande problem. Det finns en överkapacitet, bristande flexibilitet samt utvecklings- och investeringsbehov. Forskning och utveckling behöver öka och ges en starkare koppling till utbildningen.

En beställar-utförarmodell för att tillgodose det breda utbildningsbehovet

Utredningen anser att en beställar-utförarmodell bör införas för att tillgodose det samlade behovet av utbildning inom området skydd mot olyckor och krisberedskapsområdet. Den nya myndigheten kommer därigenom att ha medel och beställa utbildning från olika utbildningsinstitutioner. En sådan modell ökar flexibiliteten, möjliggör en närmare koppling till olika forskningsinstitutioner. Den modell som föreslagits av utredningen bedöms även öppna för att akademisera delar av utbildningen i och med att denna kan beställas från högskolor och universitet.

Enligt modellen ges den nya myndigheten medel för att beställa relevant utbildning från olika utbildningsinstitutioner. Om relevant utbildning inte finns att tillgå eller om det gäller studiemedelsfinansierad utbildning eller om det rör sig om utbildning där det finns reglerade utbildningskrav, bör denna tillhandahållas av myndigheten, då via en särskild utförarfunktion. Inom denna utbildning torde det dock finnas delar som kan utföras av andra, men då som en del av den utbildning som myndigheten tillhandahåller. Vidareutbildning som inte är studiemedelsfinansierad bör fortsättningsvis finansieras genom avgifter.

En enhet för utbildningsproduktion med verksamhet i Revinge och Sandö

I och med att utbildningen i avsevärt högre grad än idag ska tillhandahållas av externa utbildningsproducenter innebär detta att utbildningsvolymen som genomförs i egen regi bedöms till en lägre nivå än dagens utbildningsvolym. Merparten av den framtida utbildningsverksamheten bör därför kunna tillhandahållas vid en utbildningsplats. Utredningen bedömer det emellertid inte som möjligt att omedelbart få till stånd en förändring där all utbildning tillhandahålls vid en utbildningsplats. Förändringen måste därför ske successivt. I nuläget finns enligt utredningens bedömning, då distansutbildningen är under utveckling, behov av att bibehålla en struktur med viss geografisk representation. En utveckling av distansutbildningen bör på sikt kunna innebära en ökad geografisk närhet för avnämarna. Den av utredningen föreslagna modellen där den nya myndigheten köper utbildning från flera olika aktörer

bedöms också bidra till en ökad geografisk närhet vad avser utbildningarna, eftersom det öppnar för fler utbildningsproducenter. Antalet utbildningsplatser kan således inte ses som avgörande för den geografiska närheten för utbildningen inom området skydd mot olyckor i framtiden.

Utredningen förordar att det skapas en utförarenhet för tillhandahållande av utbildningen och att Revinge väljs som plats för denna. Verksamhet bör också bedrivas vid en mindre utbildningsplats – Sandö. Verksamheten vid skolorna i Rosersberg och Skövde bör avvecklas snarast möjligt.

Renodling av verksamheten

Utredningen har i enlighet med sina direktiv också haft att överväga om vissa verksamheter bör överföras till andra myndigheter. Motivet för detta måste ses som att en renodling av verksamheten. Utredningen föreslår därför att viss verksamhet förs till andra huvudmän. Exempel på sådan verksamhet är signalskydd till Försvarets radioanstalt, mediernas beredskapsråd till Kulturdepartementets ansvarsområde, transport av farligt gods till den föreslagna Trafikinspektionen samt ansvaret för länsstyrelsernas ledningsplatser till respektive länsstyrelse.

Verksamhet i Stockholm, Karlstad, Kristinehamn, Sollefteå, Revinge och Sandö

I utredningens arbete med att överväga lokaliseringsorter har en utgångspunkt varit att det ur myndighetens perspektiv är lättare och mest rationellt att bedriva verksamhet på så få orter som möjligt. Ur ett strikt verksamhetsperspektiv skulle det vara mest rationellt och förmodligen också effektivast att bedriva verksamhet endast i Stockholm och Karlstad. Utredningen har däremot tagit betydande regionalpolitiska hänsyn och föreslår att den nya myndigheten ska lokaliseras till sex orter; Stockholm, Karlstad, Kristinehamn, Sollefteå, Revinge och Sandö varav de två sista är orter där endast utbildning bedrivs. Utredningen föreslår att myndighetens huvudkontor, samt huvuddelen av verksamheten inom analysavdelningen och delar av Rakelverksamheten lokaliseras till närförort i Stockholm. Den helt övervägande delen inom avdelningen

för olyckor och kriser bör enligt utredningens mening placeras i Karlstad, liksom den nya myndighetens internrevision och tillsynsverksamhet.

En funktionell organisationsmodell

Utredningen har utifrån olika organisationsmodeller kommit till slutsatsen att en funktionell modell är den som är bäst lämpad för att utforma den nya myndighetens organisation. Utredningen har även tagit fram ett förslag till en övergripande organisation för den nya myndigheten. Eftersom det är en ny myndighet och inte en sammanföring av de tre befintliga myndigheterna och deras verksamhet som bildas, är det viktigt att denna får en organisation som ger myndigheten de bästa förutsättningarna för att på ett effektivt sätt kunna fullgöra sitt uppdrag. Enligt utredningens uppskattning får den nya myndigheten mellan 600–620 årsarbetskrafter.

Anslag och ekonomiska konsekvenser

Utredningen beräknar att den nya myndighetens förvaltningsanslag kommer att uppgå till drygt 1 092 mnkr. Vidare beräknar utredningen omställningskostnaderna till 306 mnkr för förändringen av utbildningsorganisationen och 65 mnkr för övrig omställning, totalt ca 370 mnkr. Dessa omställningskostnader finansieras via de neddragningar som utredningen föreslår samt via viss övergångsfinansiering från anslaget 7:5 *Krisberedskap*. På ett par års sikt beräknar utredningen att en besparing om drygt 220 mnkr (fördelad på drygt 75 mnkr från anslaget 7:5 *Krisberedskap* och ca 145 mnkr från de gamla förvaltningsanslagen) kan genomföras genom att en myndighet med ansvar för områdena skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar skapas.